

Co si přečíst o hudbě

Hudba se samozřejmě v první řadě poslouchá, ale není od věci se o ní občas také něco zajímavého dozvědět. Na českém trhu se v poslední době objevilo **nebývale velké množství pozoruhodných publikací**, které z různých stran hudební dění reflektují.

ONDŘEJ BEZR

Před rokem 1989 jsme téměř nemohli ani pomyslet na to, že by knihy o hudebnících a kapelách ani domácích, natožpak zahraničních mohly v češtině vycházet. Pokud nějaký takový svazek vyšel, byla to událost a kniha se zpravidla objevila v knihovnách všech, kteří měli doma gramofon nebo kazeták.

V devadesátých letech se nakladatelé začali snažit ty nejhorší díry na trhu zacelovat, bohužel ale často docházelo k lapsům, ať už co do výběru konkrétního titulu, byť o žádaném a kvalitním umělci, nebo, a to velmi často, zadání překladu někomu, kdo o hudbě neměl ani tušení a do české verze nasekal desítky chyb, které nikdo nevychytil, protože na odborného redaktora nebyly peníze.

To se naštěstí z větší části v posledních letech změnilo, jakkoli samozřejmě stále známe řadu výjimek, a tak lze na letošním předvánočním trhu zakoupit řadu kvalitních a dobře, nebo alespoň slušně přeložených, případně českými autory napsaných knih o hudbě.

Životopisy zvenčí i zevnitř

Mezi nejsledovanější tituly o hudbě samozřejmě patří zejména biografické knihy, které nechávají nahlédnout do souvislostí života a tvorby známých muzikantů. Někteří autoři přicházejí se skutečně zajímavými pohledy, jako například britský spisovatel Francis Kenny v knize *Skutečný John Lennon* (Vyšehrad, přeložil Ladislav Šenkyřík). Skoro polovinu knihy tvoří vyprávění o Lennonově Liverpoolském dětství a autor, rodák z téhož města, dovozuje právě z událostí z doby, ve které na beatlemánii ještě protagonista nemohl ani pomyslet, mnohé z jeho tvůrčích pochodů i charakterových rysů. Druhá polovina knihy pak vypráví o Lennonově pozici v Beatles zejména z hlediska mezilidských a uměleckých vztahů mezi všemi členy a rozpadem kapely pak tato pozoruhodná kniha de facto končí.

Skutečně gigantickým dílem je více než pětisetstránkový (a na-

Radost je lehkost, vánek, studená voda. Publikace z nakladatelství Pulchra obsahuje třiadvacet rozhovorů s Pavlem Zajíčkem (na snímku) pořizovaných v letech 1992 až 2015. FOTO ARCHIV MAFRA - ONDŘEJ NĚMEC

víc velmi hustě psaný a jen velmi, velmi střídme fotograficky ilustrovaný) svazek *King Crimson: Na dvoře karmínového krále – 50 let postřehů britského hudebního publicisty Sida Smithe* (Prague Music Platform, přeložili Martin Lauer a Milan Janeček). Autor prací na knize o přední kapele světového progresivního rocku strávil dvacet let a její leader Robert Fripp mu podle jeho slov velmi vycházel vstříc. Kromě skutečně detailního popisu historie kapely, kterou provázela řada personálních změn, je

součástí knihy také komentovaná „písňografie“, a dokonce stostránková „koncertografie“ vázaná na crimsonovská vystoupení, jež se objevila ke stažení na internetu.

Už po svém originálním vydání v roce 2020 se autobiografická kniha Marka Lanegana, někdejšího frontmana grungeových Screaming Trees a zpěváka a autora na velmi čínorodé sólové dráze, stala v určitých kruzích kultovní. Mezi českými fanoušky nejspíš její české vydání pod názvem *Zpívej pozpátku a plač* (Host, přelo-

žil Vojtěch Nemčok Březík) čeká podobný osud, protože jde o knihu skutečně mimořádnou ve své otevřenosti a působivosti. Lanegan byl nejen skvělý autor a absolutně charismatický interpret, jak jsme naštěstí mohli pocítit hned z několika jeho českých koncertů (bohužel nikoli s někdejšími Screaming Trees), ale také prakticky celoživotní narkoman žijící často i přes velmi dobré příjmy de facto na okraji společnosti. A ve své knize si nebere servítky – zejména pak vůči sobě. Jeho vzpomínky v hodně syrové formě popi-

sují, jak rocková scéna zejména v bájných devadesátých letech fungovala.

Rozhovory a dotazníky

Nejen více či méně klasické životopisy ale dokážou vypovědět mnohé zajímavé o hudebních tvůrcích. Například kniha *Radost je lehkost, vánek, studená voda* (Pulchra) obsahuje třiadvacet chronologicky sestavených rozhovorů s Pavlem Zajíčkem, které byly pořizeny pro různá média, od oficiálních deníků včetně LN až po undergroundové časopisy, v letech 1992 až 2015.

Zajíček je samozřejmě především básník, čemuž odpovídá i jeho způsob nahlížení světa, který originálně formuluje ve svých odpovědích. Z rozhovorů se ovšem mnohé dozvídáme i o jeho hudební tvorbě se skupinou DG 307, o výtvarné činnosti, ale i o jeho způsobu života zejména ve švédském a americkém exilu. To vše výrazně poetickou formou.

V knize 25 na pamětnou oslovil publicista Aleš Palán s „dotazníkem“ pětadvaceti otázkami stejného počtu písničkářů a písničkářek, tvořících už v době Československa, a coby bonus připojil i odpovědi Jiřího Suchého

V knize *25 na pamětnou* (Galén) oslovil publicista Aleš Palán s „dotazníkem“ pětadvaceti shodných otázek stejného množství písničkářů a písničkářek, tvořících už v době Československa, a coby bonus připojil i odpovědi Jiřího Suchého, který je ostatně pro některé z nich zásadním inspiračním zdrojem. Zdaleka nejzajímavější na knize je, jak který z tvůrců k zadání přistupuje: někteří hovoří obsáhle, zobecňují, nebo naopak ilustrují odpovědi odkazy ke své tvorbě, jiní jsou struční, byť mnohdy pár slovy výstižnější než pisatelé rozsáhlých souvětí.

Většina z písničkářů odpovídá velmi seriózně, jen ti nejméně „učesaní“ si občas z některých otázek tropí žerty. Každopádně se jedná o zajímavou sondu do myšlení představitelů prvních dvou generací českého folkového písničkářství, tedy té, jež začala tvořit v šedesátých letech a vrchol znamenala v „sedmdesátkách“, a posléze té, jež nastoupila zkraje osmdesátých, velmi aktivně prožila pozvolně tání ledu za perestrojky a následný porevoluční kvas i zmar.